

Oznámenie o začatí verejných ex post konzultácií

Ministerstvo financií Slovenskej republiky oznamuje, že dňa 18. januára 2024 začína verejné ex post konzultácie s podnikateľskými subjektmi k ex post hodnoteniu nasledujúcich regulácií v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej len „JM“):

Gestor právneho predpisu: Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu: Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“)

Lokalizácia: § 79a; §81 ods. 2 zákona o miestnych daniach

Špecifikácia:

- Internetový odkaz na ex ante štádium hodnoteného právneho predpisu:
-
- Číslo legislatívneho procesu hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
LP/2022/422
- Číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
PT 1056

Číslo regulácií: 1/I.2024

Dôvod zaradenia do registra: JM 10.3 písm. b)

Stručný opis regulácií: Cieľom novely zákona o miestnych daniach bolo vytvorenie legislatívneho rámca pre určenie miestneho poplatku za komunálny odpad, ktorého zber prebieha vážením na zbernom vozidle pri vyprázdňovaní každej zbernej nádoby. Uvedená zmena sa navrhovala realizovať v nadväznosti na skôr prijatú legislatívnu úpravu v zákone o odpadoch, podľa ktorej sa od roku 2023 samospráva môže rozhodnúť, či bude pri zbere komunálneho odpadu tento odpad vážiť. K možnosti zavedenia váženého množstvomého zberu komunálneho odpadu sa viaže aj zavedenie vyrubenia preddavku na poplatok správcom poplatku a následným zúčtovaním preddavku so skutočnými nákladmi obce na zber a likvidáciu odpadu spolu s prípadnými nárokmi poplatníka na úľavy z poplatku, ktoré obec prijala vo všeobecne záväznom nariadení.

Znenie podnetov z podnikateľského prostredia:

Dôvodom zaradenia predmetnej novely zákona o miestnych daniach do registra ex post hodnotení je, že bola schválená ako poslanecký návrh zákona a vzťahuje sa na ňu povinnosť podľa bodov 6.7. a 6.8. JM, a preto nie sú uvedené žiadne podnety z podnikateľského prostredia.

Termín ukončenia verejných konzultácií: 15. februára 2024

Predbežný postoj gestora:

Zákon o miestnych daniach vytvára pre samosprávy podmienky pre určenie poplatku za rôzne systémy zberu komunálneho odpadu (v zásade majú samosprávy kompetenciu určiť poplatok zavedením paušálneho poplatku, poplatku za nevážený množstvový zber odpadu alebo poplatku za vážený množstvový zber alebo ich kombináciou podľa lokality a typu poplatníka v súlade so zavedeným systémom zberu komunálneho odpadu v obci).

Nové ustanovenia zákona o miestnych daniach vzťahujúce sa k poplatku za vážený množstvový zber komunálneho odpadu v obci teda pôsobia priamo na poplatníkov (ide všeobecne o fyzické osoby a právnické osoby, ktorým je poskytovaná služba zberu a nakladania s komunálnym odpadom, a za ktorý podľa zákona o odpadoch zodpovedá obec). Poplatok za komunálne odpady je obligatórny a jeho výška môže byť určená nezásluhovým spôsobom alebo zásluhovým spôsobom. Nezásluhový spôsob určenia výšky poplatku je paušálny poplatok (inými slovami je niečo ako poplatok na hlavu). Nevážený množstvový zber má relatívne prvky zásluhovosti, avšak s nedokonalosťami (poloprázdna zberná nádoba sa počíta za jeden odvoz bez ohľadu na jej váhu). Iba novozavedený poplatok za vážený množstvový zber komunálneho odpadu je plne zásluhový systém, ktorý vedie k prevencii tvorby komunálneho odpadu a k zvýšeniu daňovej spravodlivosti v zmysle „PAY AS YOU GO – plať za to, čo vytvoríš“.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2018/850 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica 1999/31/ES o skládkach odpadov, určuje, že členské štáty prijímú potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že do roku 2035 sa množstvo komunálneho odpadu ukladaného na skládky zníži na 10 % alebo menej z celkového množstva vzniknutého komunálneho odpadu (podľa hmotnosti). Reformný balík, zameraný na prechod únie k obehovému hospodárstvu, stanovuje pre rok 2035 aj ďalší cieľ a to minimálne 65 % komunálneho odpadu recyklovať. To sú významné kontradiktórne ciele k aktuálnemu stavu tvorby komunálneho odpadu na Slovensku, pri ktorom sa predpokladá, že jeho ročná produkcia ešte vzrastie zo súčasných 496 kg na obyvateľa (2021) na 580 kg na obyvateľa v roku 2035. To znamená, že z väčšieho množstva komunálneho odpadu musíme vytriediť ešte väčší podiel a oveľa menej ho uložiť na skládku komunálnych odpadov. Hierarchiu nakladania s komunálnym odpadom a záväzky SR voči Smerniciam EÚ bude možné dodržať len pri zmene prístupu dotknutých aktérov, predovšetkým pôvodcov komunálnych odpadov (čiže poplatníkov poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady) a samospráv. Zotrvanie statusu quo pri paušálnom poplatku za KO a DSO (stále ho uplatňuje približne 58% obcí bez akejkoľvek formy množstvového zberu) bez motivačných faktorov bude znamenať dramatické zvýšenie nákladov obce a v konečnom dôsledku pnutie na rozpočet obce alebo zásadné (v niektorých prípadoch obcí s najnižším paušálnym poplatkom za KO a DSO aj násobné) zvýšenie poplatku za KO a DSO. Rozhodujúce budú opatrenia finančného charakteru, ktoré majú vplyv na správanie sa obyvateľov a podnikateľských subjektov.

Na základe predmetnej novely zákona o miestnych daniach sa môže zaviesť poplatok za vážený množstvový zber komunálneho odpadu v obci, ktorý vo výsledku spoplatní menej tých, ktorí vytvoria menej komunálneho odpadu alebo vytriedia viac zložiek komunálneho odpadu a naopak, spoplatní viac tých, ktorí vytvoria viac komunálneho odpadu alebo vytriedia menej zložiek komunálneho odpadu, pričom sa zohľadnia skutočné náklady obce na činnosti nakladania s komunálnym odpadom (ide o obdobný systém platenia záloh a zúčtovania ako poznáme napr. pri elektrine, vode alebo plyne).

Zákon o miestnych daniach pre podnikateľské subjekty v oblasti odpadového hospodárstva nezavádza nové povinnosti, pretože systém váženého zberu komunálneho odpadu vyplýva zo

zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Z tohto zákona vyplýva aj požiadavka na vybavenie zberného vozidla vážiacim systémom. Ten, kto vykonáva zber zmesového odpadu alebo triedený zber komunálnych odpadov z obalov a komunálnych odpadov z neobalových výrobkov, zabezpečí na základe požiadavky obce, v ktorej vykonáva zber, vybavenie zberných vozidiel vážiacim systémom zaradeným do skupiny určených meradiel a spĺňajúcich požiadavky na určené meradlo alebo iný preukázateľný spôsob váženia týchto odpadov (§ 16 ods. 10 zákona o odpadoch). Ministerstvo životného prostredia SR vydá všeobecne záväzný právny predpis, ktorým ustanoví podrobnosti o vážení komunálnych odpadov. Zákon o miestnych daniach vytvára iba fiškálny rámec na príjmy samosprávy, z ktorého sa kryjú náklady na činnosti nakladania s komunálnym odpadom v obci.

Vzhľadom na to, že z pohľadu štátnych inštitúcií nie je preskúmaný finančný mechanizmus postupného zavádzania váženého množstvomého zberu komunálneho odpadu, cieľom tohto ex post hodnotenia bude získanie najmä informácií od subjektov pôsobiacich v odpadovom hospodárstve tak, aby parciálne náklady na váženie každej zbernej nádoby bolo možné simulovať s uplatnením v podmienkach celozemnej pôsobnosti.

Verejnú ex post konzultáciu je možné vykonať formou dotazníka, ktorý je prílohou tohto oznámenia a je zverejnený na webovom sídle Ministerstva financií SR. Vyplnený dotazník zašlite na email expost.pd@mfsr.sk.

Kontaktná osoba: Ing. Iveta Ištoková, 02/5958 3466